

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Junius Podrug
HAROLD ROBBINS' THE LOOTERS

Copyright © 2007 by Jann Robbins

Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01549-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

HAROLD ROBINS

i DŽUNIJUS PODRUG

ZLATNA MASKA

Prevela Nataša Andrić

Beograd, 2015.

PROROČKI

Kad je Peregrin Polen pretpostavio da bi Harold Robins mogao doći u iskušenje da jednu od svojih saga o moći, seksu i novcu smesti u *Sadebi*, Piter Vilson [predsednik *Sadebija*] bio je očaran.

„Recite mu da ćemo dati sve resurse“, rekao je, „i platiti sve njegove troškove.“

Vilsonova nepristojna strana bila je fascinirana raskošnom vulgarnošću romana *Lovci na sreću*.

– Robert Lejsi, *Sadebi: Nadmetanje za kvalitet*

1

O, na kakve sam niske grane pala. Bunila sam se žestoko protiv te depresivne misli, ali ona je uzvraćala udarac. Imala sam sve, pa ipak sam sada bežala od ubica i policije, zaglavljena u saobraćaju dok su se trake Mosta Džordž Vašington ka Džerziju pretvarale u parkiralište. Moja jadna iznajmljena kola bejahu zarobljena između cisterne koja je u mene izduvavala crni dim opasno nestabilnog, pretovarenog kamiona za prevoz automobila na jednoj strani i *Bekinsovog* kombija za selidbe na drugoj. Još jedna grdosija nalazila se iza mene, ali sve što sam mogla da vidim bila je rešetka veličine zida, sa srebrnastim buldogom koji je bleštao odozgo.

Ranije sam zapazila da *Bekinsov* kombi ima kalifornijske tablice. Isuse... šta bih dala da se uvučem u zadnji deo tog vozila i ušuškam se među dušeke dok ide ka Zapadnoj obali – ili bilo kuda, samo da ne budem tu gde jesam.

Iza mene ostao je Menhetn, moj stan na poslednjem spratu s pogledom na park, i način života koji možda nikada više neću povratiti. Kao žena u tridesetim, ambiciozna i energična, proživela sam deset dobrih, uspešnih godina nakon postdiplomskih studija kao magistar istorije umetnosti. Izbegavajući sigurno akademsko okruženje, skočila sam obema nogama u okrutni svet superbogataša koji plaćaju milione dolara za *neprocenjive* umetnine i antikvitete.

Kakvo je to oslobođenje od zabluda o ljudskoj prirodi bilo za devojkicu iz zabačenog, izolovanog Ohaja. Onaj pisac koji je rekao da su bogati drugačiji nije bio ni blizu istini – superbogati se jesu razlikovali, još kako. Živeli su u razređenoj atmosferi privilegija, ali često su se dosađivali i žudeli za stimulacijom. Takođe i za uvećavanjem sopstvenih postignuća. Teško je hraniti svoj ego ako ne moraš da radiš ništa sem da jedeš, dišeš i spavaš.

Harold Robins i Džunijus Podrug

Kupovina nečega što niko drugi ne može da poseduje bilo je za njih razgibavanje mišića. Što je predmet predstavljao veći raritet, bio je poželjniji. To je svet umetnosti pretvaralo u igralište – i bojno polje – za milijardere, atmosferu još okrutniju od one oko posedovanja šampionskog trkačkog konja ili sportskog tima. Novac i ego preobrazili su potragu za umetninama u svirepi posao, u kom su se superbogati borili da zadobiju najređe i najlepše umetničke predmete na svetu. Cene koje su plaćane bile su stratosferske. Suma od sto miliona dolara za sliku umetnika čije ime većina ne bi prepoznala odavno je prevaziđena.

Kada se pohlepa i ego milijardera sudare, kupuje se sve, po bilo kojoj ceni. A tamo gde posao ne bi završio novac, korišćeni su narkotici, seks i ubistvo.

Da, videla sam neke stvari koje žena ne bi trebalo da vidi. Možda sam čak uradila nekoliko stvari koje ženi ne priliče. Teške su to lekcije. Grci su veoma cenili koncept *pathos-mathos*, sticanje mudrosti kroz patnju. Mnogo bih volela da sam saznanja stekla uz malo manje štete nanete mom životu. Da sam samo onda znala ono što sada znam...

Uzdahnula sam i još više utonula u sedište. Bila sam umorna, poražena, smoždena. *Medison, baš umeš da uživaš.*

Medison Dupre. Tako se zovem. Prijatelji me zovu Medi. Mada, sad imam neke rupe u spisku prijatelja.

Izgubljena u mislima, zureći uprazno dok su se vozila kretala, začula sam gromovit zvuk sirene buldog-kamiona iza sebe i gotovo poskočila sa sedišta. Pritisnula sam gas, pomerivši se napred svega nekoliko jasnih metara pre nego što sam ponovo morala da nagazim kočnicu da ne bih gađala u branik cisterne pred sobom. Stisnuvši zube, spustila sam bradu na grudi i rekla sebi da ostanem pribrana. Parajuća sirena spržila mi je već pokidane nerve i učinila da mi srce lupa poput bušilice za beton.

Obično sam se svrstavala u smirene osobe, ali mrzela sam saobraćaj, mrzela sam velike kamione i mrzela sam da budem zarobljena u saobraćaju s velikim kamionima, udišući njihov smrdljiv dim... u očajničkoj nuždi da pobeđem iz grada. Bila sam u opasnosti i postajala još uzrujanija, jer su se vozila vukla.

Gledala sam u retrovizor dok se taj čudovišni kamion ponovo približavao, sve dok nisam videla samo masivnu prednju rešetku. Da sam se nalazila u svom skupom sportskom automobilu, pokazala bih mu srednji prst uprkos stalnom podsećanju da ne izazivam ničije neprijateljstvo, zato što

Zlatna maska

bes na putu vodi do pogibije na putu. *Reši to*. No, zatočenost mi je prouzrokovala mučninu u želucu zbog utiska da sam u zatvorskoj ćeliji. Već sam nakratko iskusila taj osećaj u saveznom pritvornom centru, što mi je bilo dovoljno za ceo život.

Uključila sam radio da čujem izveštaj o stanju na putevima.

„Četrdesetpetominutni zastoj na Mostu Džordža Vašingtona u pravcu ka Džerziju.“

Lupila sam šakama o volan. Znala sam to već – dođavola, bila sam tu zaglavljena – ali čuti to, bilo je još gore. Nestala je sva nada.

Dobro, misli pozitivno. Četrdeset pet minuta nije toliko loše. Moglo je biti i gore. Most je mogao biti zatvoren i duže, zbog saobraćajne nezgode, radova na održavanju, nečijeg ubistva...

Mučnina u stomaku javila se opet. Ne bi ništa pokušali pred stotinama svedoka. U to sam bila sigurna. Ipak, ne toliko. Bilo je izvesno samo jedno: ako se nalaze iza mene, i oni su zaglavljani.

Saberi se, devojko. Nervi su mi bili na ivici, a puženje u tom stani-kreni saobraćaju nije pomagalo; samo je pothranjivalo frustraciju i paranoju.

Dok sam sedela u zastoj, razmišljala sam o svojoj neprilici. Život mi je bio u ruševinama, tražila me je policija, a na sedištu kraj mene nalazilo se nešto *neprocenjivo*, što je neko strahovito želeo, dovoljno da za to ubije. A ja sam bila zarobljena u saobraćaju na najprometnijem mostu na svetu.

Ostavila sam moj *jaguar* od osamdeset pet hiljada dolara parkiran u garaži koju sam plaćala mesečno, stan u potkrovlju čija je mesečna renta iznosila deset hiljada dolara, markiranu garderobu i sve ostalo za šta sam radila tamo u gradu, da bih umakla neposrednoj opasnosti. Nisam uzela *jaguar* zato što sam računala da sam manje primetna u iznajmljenom autu. I oni su verovatno znali gde su kola garažirana. Barem je tako glasila moja teorija.

Vozila počeše da se pomeraju. Krenula sam da izađem iz trake i zaobiđem kombi za selidbe, ali jeftini rentirani automobil imao je premalo konjskih snaga. Druga kola ubaciše se u željeni prostor.

U mislima sam se vratila problemima. Kako sam se uvalila u ovakvu zbrku? U osnovi sam bila pošten čovek i nikada ranije nisam zapadala u nevolje. A sad sam dovela sebe u problem s velikim *P*. Sklopila sam pakt s đavolom i on se vratio po svoje čim sam poželela da ispravim grešku.

Naivna, eto kakva sam bila. Verovala sam da su me deset godina u velikom gradu i jarka svetla učinili čvrstom poput gomile s kojom sam jurcala, ali mali grad u meni počeo je da izvire kad sam uvidela gramzivost koja se nije mogla zadovoljiti ničim manjim do ubistvom.

Harold Robins i Džunijus Podrug

Iskrsla je još jedna prilika da promenim traku, pa snažno nagazih papučicu za gas. Moj *jaguar* zalepio bi me za sedišta usled ubrzanja, ali ovaj auto imao je brzinu kornjače. Kočnice kamiona za prevoz automobila grozno su zaškripale kad je veliko vozilo začegrtalo i zatreslo se zaustavljajući se iza mene. Makar vozač nije legao na sirenu.

Spustila sam prozor nekoliko centimetara i proturila glavu da mu *zahvalim što me je propustio*. Kad sam proverila bočni retrovizor, spazila sam njegov istureni srednji prst uperen u mom pravcu.

Činilo se da nikome ne mogu da udovoljim.

Prešavši Most Džordža Vašingtona i našavši se na putu kroz Njuark, bila sam iscrpljena i umorna od saobraćaja i kamiona. Morala sam da napustim drum na neko vreme, odmorim se, razbistrim glavu i nađem izlaz iz haotične situacije. Bilo je tek rano veče, ali bila sam previše mentalno isceđena da bih vozila dalje.

Udaljeni znak za motel reklamirao je *lak pristup i niske cene po satu*. Cene po satu? Savršeno. Nije trebalo imati mnogo mašte pa zaključiti šta to znači. Nikome ne bi palo na pamet da me traži u *motelu za odrasle*.

Motel se nalazio blizu izlaza s auto-puta. Izgledao je prilično nalik na ono što se moglo očekivati sudeći po neonskom znaku – dvospratnica čija se ružičasta fasada ljuštila poput predebelog sloja pudera na kurvinom licu.

Bacila sam pogled na to mesto i odmahnula glavom. *O, da, na kakve sam niske grane pala...*

Počinjala sam čak i samoj sebi da zvučim kao pokvarena ploča.

Kad sam ušla u predvorje, potvrdilo se da je motel ljigavo, ozloglašeno mesto za plaćeni seks na brzaka, ali računala sam da leglo prostitutki i porno-filmova za iznajmljivanje nije lokacija za traženje nekoga ko živi u oblasti Mjuzeum majl*, s pogledom na Central park.

Nakon što sam platila sobu, zanemariivši recepcionerov razvratni pogled i napojnicu kojom je trebalo da ga *častim* ako nameravam da koristim sobu u *poslovne svrhe*, prošla sam pored aparata za kondome uz drveno stepenište, pa niz spoljni prolaz do svoje sobe. Dobila sam poslednju sobu, najbližu auto-putu. Nije iznenađivalo što smrdi na cigarete i plaćeni seks. I jedno i drugo spadalo je u popularne poroke.

---

* *Museum Mile* (Muzejska milja), naziv za prelepi deo njujorške Pete avenije, gde je koncentrisan veliki broj muzeja. (Prim. prev.)

Zlatna maska

Tražila sam sobu na spratu, kao što sam uvek činila otkad sam pročitala da je to za ženu koja putuje sama sigurnije od motelske sobe u prizemlju. Pošto sam dvaput zaključala vrata i uglavila stolicu ispod kvake, proverila sam veliko klizno prednje staklo. Naravno, nije bilo zaključano. Zabravila sam ga.

Prekrivač je vonjao kao da tragovi snošaja nisu dugo prani, pa sam skinula dugački mantil i raširila ga preko postelje da legnem na njega. Čaršavi su bili jedino u sobi što je periodično održavano, ali ipak nisam imala u planu da ih koristim; soba se iznajmljivala po satu, no to nije podrazumevalo da sobarice na svaki sat menjaju posteljinu.

Dugo sam napola sedela – napola ležala na postelji i zurila u smeđe mrlje od vode na tavanici urađenoj u štuko tehnicu, i razmišljala o hirovitosti života. U jednom trenutku sve je dobro, a već u sledećem nastupa propast. Život jednostavno ponekad nije fer. Loše stvari trebalo bi da se dešavaju lošim ljudima, ne dobrim. A ja nisam bila loša osoba. Barem ne *toliko* loša.

Sklopila sam oči, ali nisam mogla da zaspim – imala sam društvo. Zvuci nečije stvarne i glumljene požude prodirali su kroz pregradni zid: uzbuđeno groktanje nekog čoveka i lažirani krici kurve. Naravno, zidovi behu tanki poput hartije.

Zvučni efekti su se pojačavali, a njihov krevet udarao je o zid u pomamnom ritmu: *groktaj-udarac-stenjanje... groktaj-udarac-stenjanje*. Ženino ječanje zvučalo je iskreno koliko i propoved u kupleraju.

Molim te, bože, neka svrše. Odupirala sam se porivu da lupim u zid i doviknem ženi: *Prokletstvo, odglumi orgazam i završi s tim*.

Telo mi se treslo, ali ne usled vibracija izazvanih kamionom koji je protutnjao, niti zbog frenetične strasti mojih suseda. Zaista sam uništila svoj život... ili, tačnije, neko drugi uništio ga je umesto mene. Bila sam tek voljna žrtva.

Žmirkavo svetlo koje je davala mutna neonka reklame za motel na parkingu probijalo se kroz prljavi prozor i prašnjave draperije i oživljavalo masku na ormaru s druge strane sobe.

Dok sam piljila u nju, osećala sam da i ona gleda u mene. Zlatna posmrtna maska vavilonske kraljice od pre tri hiljade godina predstavljala je vredan muzejski eksponat – vredan preko pedeset miliona dolara.

Nakon smrti najveće kraljice-ratnice antičkog doba, načinjena je maska uzimanjem otiska njenog lica. Tokom vekova stekla je reputaciju nagovestioca nesreće onome ko je poseduje. Čudno, ali to joj je podizalo cenu.

Harold Robins i Džunijus Podrug

Ljudi su zlu pripisivali vrednost: Houpov dijamant* čuva se u *Smitsonijanu* ne samo zbog svoje veličine već i zbog prokletstva – i smrti – koje je doneo vlasnicima. Dovraga, Holivud je napravio domaću radinost od osvetoljubivih mumija nakon što je arheolog Hauard Karter provalio u Tutankamonovu grobnicu dvadesetih godina prošlog veka, a jedanaestoro ljudi koji su imali veze s tim projektom u roku od pet godina umrlo je neprirodnom smrću.

Titrava maska koja je zurila u mene s ormara takođe je nosila nasleđe milenijumskog ubistva i pohote. Zamrzela sam je.

Nisam sigurna koliko sam piljila u ukletu masku pre nego što sam konačno zatvorila oči. Ali san mi je prekinuo košmar.

Sanjala sam da sam zaspala na gvozdenom krevetu u uglu prostrane sobe hladnih i golih, sivih zidova od betona. Zazvonio mi je mobilni telefon, pa sam se prevrtala po postelji da nađem mali aparat među slojevima smeđe vojničke ćebadi. Iznenada se kraj mene u mraku stvorio neki čovek. Nisam ga prepoznala.

Sagnuo se i prošaputao: „Ne bi trebalo da budeš ovde sama.“

Iritirajući telefon i dalje je zvonio. Zašto ne mogu da ga nađem?

Napokon, mozak je registrovao da mobilni zaista zvoni u sobi. Ispravila sam se u sedeći položaj. Budeći se iz dubokog sna prestravljena, obazrela sam se oko sebe u potrazi za strancem, ali nije bilo nikoga. San je delovao tako stvarno.

Ustala sam i proverila vrata i prozor.

Telefon se ponovo oglasio. Pratila sam zvuk do tašne na stolu. Dok sam petljala po torbi, aparat je ispaao na pod i odskočio pod krevet. Spustila sam se u mraku na ruke i kolena da ga dohvatim. Dok sam ga uzela u ruku i otklopila, zvonjava je prestala i na ekranu je pisalo: *jedan propušten poziv*.

Oklevala sam da proverim govornu poštu i pitala se da li je ovo trik kako bi me locirali. Radoznalost me je savladala. Poslušala sam je. Poruka je bila jednostavna. Muški glas rekao je: „Medi, ja sam. Pozvaću te kasnije.“

Prepoznala sam glas. Prožela me je jeza.

Pritisnula sam dugme za ponavljanje da je preslušam iznova, i iznova.

Nisam mogla da shvatim kako me je pozvao.

Bio je mrtav.

---

* *Hope diamond*, najčuveniji dragi kamen na svetu, nazvan po svom prvom vlasniku Henriju Filipu Houpu; tamnoplavi visokokaratni dijamant, najveći te vrste. Smatra se ukletim zato što su svi koji su ga posedovali stradali. Od 1958. nalazi se u Muzeju Smitsonijan u Vašingtonu. (Prim. prev.)

MESEC DANA RANIJE

Pogledala sam se u velikom ogledalu i nasmešila. U crnoj *versače* haljini od tri hiljade dolara i *domeniko vaka* salonskim sandalama od jelenske kože s kristalima od petsto osamdeset dolara, koje sam kupila posebno za tu priliku, izgledala sam prokleta dobro. Čak sam se i razmetnula, pa kod *Tifanija* kupila dijamantski privezak koji se slaže s malecnim dijamantskim minđušama koje sam već imala.

Ušla sam u toalet od ružičastog mermera i mesinga u *Ratgersu*, aukcijskoj kući, da proverim odeću posle vožnje taksijem. Upravo je trebalo da napravim najveću kupovinu u karijeri, kupovinu toliko veliku da će se večeras ili sutra naći u vestima. I želela sam da izgledam uspešno kada kamere počnu da snimaju.

„Srećno, Medi.“ Salutirala sam svom odrazu i krenula natrag, a brojne misli sudarale su mi se u mozgu. Jedna je bila da za tridesetčetvorogodišnju ženu bez partnera, koja živi sama u Njujorku, imam prilično dobar život.

Moja najuzbudljivija lična svojina nije bila skupa odeća ili nakit, već crna *amerikan ekspres* kartica. Kod kuće je niko ne bi priznao za statusni simbol, ali u Njujorku i Los Anđelesu, gde su ljudi bili sofisticirani, kelneri u restoranima i barmeni znali su tačno šta je to: značka koja vas identifikuje kao *nekoga*.

Amerikan ekspres izdavao je kartice samo po pozivu. Pomučila sam se da dobijem svoju. Čula sam da morate trošiti najmanje sto pedeset hiljada dolara godišnje da biste je zadržali, tako da sam njome plaćala sve što sam mogla, čak i benzin i namirnice.

Harold Robins i Džunijus Podrug

O da, znala sam da je plitko, površno i materijalistički uzbuđivati se zbog boje kreditne kartice, ali svima nam je ego zagrejan za nešto, zar ne? Taj poziv od *Amerikan ekspresa* predstavljao je moju verziju plave trake za najbolju tortu na sajmu*.

Da bih dobila tu karticu i sve što je ona predstavljala, bila mi je potrebna duga, naporna decenija od dana kad sam napustila gradić u američkoj unutrašnjosti. Moji roditelji rođeni su i odrasli u istom gradu kao i ja. Majka i otac bili su ono što su snobovi na Istočnoj i Zapadnoj obali nazivali preletačima, pošto su skoroevići preletali preko njih premeštajući se s obale na obalu. Penjući se visoko u umišljenom, surovom svetu muzejske umetnosti i antikviteta, radila sam i živela na Mjuzeum majlu, nadmenom Aper Ist Sajdu, okružena višegeneracijskim bogatašima i internet tajkunima. Nimalo loše dostignuće za devojkicu koja je došla iz malog mesta u Ohaju i kojoj su nedostajali nužni porodični pedigree, novac i obrazovanje stečeno u Ligi bršljana.

Na tom putu žrtvovana je veza koja je bila stigla do vereničkog prstena, kad sam odbila da se preselim u Vašington nakon što je moj verenik, investicioni bankar, prihvatio unapređenje i preselio se tamo. Tada sam plakala i neki put noću ležala budna misleći na njega, zamišljajući njegovo toplo telo kraj sebe, ali, ako bih ponovo morala to da učinim, učinila bih. Doneo je odluku koja je njegovu karijeru stavila ispred mene, pa sam i ja njega podredila mojoj.

Sticanje pozicije kustosa u jednom od najbogatijih muzeja na svetu postignuto je uz mnogo napornog rada, ali ne na leđima. Mnoge žene bile su spremne da odu u krevet kako bi napredovale u karijeri, ali ja nisam bila jedna od njih. Svakako, išla sam izvesnim prečicama – takav je to posao. Kada bi retka umetnina ili kolekcionarski komad izašli na tržište, došlo bi do rata na krv i nož, jer su se kolekcionari, preprodavci i kustosi borili da dođu u njegov posed.

Moj poslodavac bio je Džej Hajram Pidmont Treći, porodični baštinik i osnivač Pidmontovog muzeja mesopotamske umetnosti na Petoj aveniji blizu *Meta****, malog ali prestižnog, s veoma impresivnom kolekcijom antikviteta.

Lično nisam imala mnogo kontakata sa samim Hajramom, ali znala sam o njemu mnogo: obično je dobijao ono što želi bez obzira na cenu, družio se

---

* Zanatska i kulinarska takmičenja imaju dugu tradiciju na državnim sajmovima širom SAD. Nagrađeni radovi dobijaju plavu traku. (Prim. prev.)

** Misli se na *Muzej Metropoliten* u Njujorku. (Prim. prev.)

Zlatna maska

sa superelitom, vozio samo najbolja kola, posedovao po jednu jahtu na svakoj obali, imao privatni avion, vile na najprestižnijim svetskim lokacijama, ličnog kustosa koji mu je opremao domove umetninama i ličnog krojača koji mu je šio odeću. Njegova deca odlazila su tokom leta u kampove predviđene da im pomognu da se nose sa svetom u kom su bili... pa, drugačiji. Drugim rečima, bio je superbogat.

Hajram Treći bio je i veoma darežljiv pri nagrađivanju kustosa muzeja sve dok su ostvarivali rezultate koji su mu davali željeni publicitet i ugled. Uz posao je išao veliki džeparac za troškove, zajedno s velikom platom... i obrtnim vratima za one koji ne uspeju.

Pre nego što me je zaposlio Erik Vanderhof, direktor muzeja koji je vodio svakodnevnih muzejskih poslove, radila sam kao asistent kustosa za egipatske antikvitete u *Metropolitan muzeju*. Metova kolekcija bila je prvoklasna. Ipak, smrtno sam se dosađivala. Uvek me je uzbuđivala okruženost velikim istorijskim delima, ali sâm posao bio je gnjavaža zato što sam se osećala tek kao sićušni zupčanik u veoma velikoj organizaciji.

Imala sam malo kontrole kad se radilo o planiranju i postavljanju izložbi. Met je dela čuvao u bezličnim staklenim kutijama i vitrinama u prostorijama kojima je nedostajalo atmosfere i šarma. Smatrala sam da ljudi žele pustolovinu kada dođu u muzej, posetu koju će doživeti kao da su *zaista bili tamo*. Ostavilo bi dublji utisak ako bi muzej imao edukativnu priču o nekoj izložbi koja uspeva da dočara avanturu autentičnim predmetima i pričama.

Već na ivici napuštanja radnog mesta u *Metu* zbog ponude da postanem lični kustos najboljeg holivudskog reditelja, koji bi putovao po svetu jureći komade za kolekciju izgrađivanu poput investicije, od prijateljevog prijatelja saznala sam za otvaranje *Muzeja Pidmont*. Hajramovi džepovi bili su mnogo dublji od džepova filmskog reditelja, što mi je pružalo šansu da napravim svetski priznatu kolekciju. Srećom, ostavila sam dobar utisak na Erika i imala sam odličnu biografiju.

S velikom platom mogla sam da napustim moj pretrpani stan i iznajmim potkrovlje od kog sam mogla peške da stignem do *Pidmonta*. Stari auto poklonila sam u dobrotvorne svrhe i u garažu parkirala novi *jaguar*. Obnovila sam i garderobu. Imala sam neku pristojnu odeću koju sam poklonila dobrotvornoj organizaciji, jer sad sam morala da se oblačim s više stila. Počela sam da kupujem u buticima poznatih kreatora i skupljim radnjama. Smatrala sam garderobu ulaganjem, pa nisam osećala krivicu.

Moja strast bile su tašne i cipele. Imala sam najmanje sto pari cipela i na desetine tašni. Bacila sam oko na belu *iv sen loran* torbu od krokodilske

Harold Robins i Džunijus Podrug

kože, ali odlučila sam da ne mogu sebi priuštiti cenu od 18.990 dolara. Činilo se malo previše ekstravagantnim da toliko platim jednu tašnu. Osim ako ne dobijem veliki bonus, koji sam očekivala ako tog dana sve dobro prođe.

Jedna od mojih susedki, sirota mala bogatašica, studirala je marketing luksuznih proizvoda, rastuću ekspertsku oblast u svetu imućnom poput našeg. Posavetovala me je kako da se oblačim da bih postala uspešna.

Pošto mi je veći deo plate odlazio na kiriju, odeću, asesoare, hranu i otplatu studentskog zajma i zaduženja na kreditnim karticama, nisam imala mnogo ušteđevine. Moja teorija glasila je da ako nešto ne možeš poneti sa sobom, možeš sada uživati u tome. I jesam, pošto mi se činilo da će sutrašnjica biti još i bolja.

Zvanje kustosa imala sam sad već više od godinu dana. Pored toga što sam vodila brigu o stvarima koje pripadaju muzeju, vršila istraživanja u cilju identifikacije istorije predmeta u našoj kolekciji, planirala izložbe i rukovodila njima, bila sam nadležna i za preporučivanje nabavki za muzej. U suštini, moj posao nije bio samo da nadgledam muzejsku kolekciju već i da je obogaćujem. Tokom četiri godine muzej je promenio tri kustosa, pošto glavna atrakcija još nije bila pronađena.

Bila sam odlučna da uspem. Tajna je bila u tome da ostanem stalno nezadovoljna i željna predmeta, da bez prestanka pratim tržište i borim se za eksponate žustro, pa čak i prljavo ako je to i konkurencija radila. Ipak, ona *obrotna vrata* mučila su me u poslednjih nekoliko meseci. Nabavila sam neke jedinstvene antikvitete za *Pidmont*, ali tek nedavno pronašla sam *pièce de résistance**. Planirala sam da se na večerašnjoj aukciji nadmećem za njega.

Osetila sam miris novca u vazduhu čim sam ušla u prostoriju za aukciju.

Toliko je etiketa poznatih dizajnera bilo prisutno – *armani, šanel, fergamo, vang, cenja, ermes, versače, kavali, guči, loran, prada, malji* – da navedem samo neke, da se činilo kao da je u toku modna revija u vrhunskom butiku. *Tifani, vinston, bulgari, kartije* nalazili su se na ručnim zglobovima, vratovima i nemalom broju nožnih članaka. Uz malo mašte mogli ste da čujete dijamantske *rolekse* kako *kuc-kuc-kucaju*. Mali broj *neformalno odevenih* ljudi našao se među nosiocima visoke mode.

Emotivna i ponekad napeta drama koja se odvijala u prostoriji za aukcije prepunoj elegantno obučenih učesnika čiji je nakit bleskao, spremnih

---

* Predmet koji zauzima najviše mesto u kolekciji. (Prim. prev.)

da plate apsurdne svote kako bi posedovali nešto što niko drugi nije imao, bila je uzbuđujuća. Duel igrača teksaskog pokera trajao je satima oko uloga visokih stotine hiljada ili čak miliona dolara. Na vrhunskim aukcijama ljudi su nudili sto miliona dolara jednim trzanjem tablice.

Licitacija je predstavljala bojno polje, šahovski meč svetske klase i grupnu terapiju u isti mah. Prijateljstva su se zaboravljala, svaka slabost iskorišćavala. Nije uvek pobeđivala najviša ponuda... platiti previše za neki komad bilo je gore nego ne biti najbolji ponuđač.

Večeras su svi bili tu... oni koji su raspolagali porodičnim bogatstvom, novostečenim imetkom, tuđim sredstvima... čak i opranim novcem. Svi su znali da meksički i kolumbijski narko-lordovi peru nečasno stečeni kapital na slobodnom tržištu umetnina.

Kad se radilo o umetninama, nije bilo važno ko ste: ako ste imali novac, mogli ste da igrate. I kao u *monopolu*, što ste više novca imali, to ste više mogli da kupite. Neverovatan broj ljudi igrao je na tržištu umetnina onako kako su drugi igrali na berzi. Osam miliona milionera ima na ovom svetu, i gomila njih kupuje umetničke predmete ne samo da ih izloži već kao investiciju. Često se nije radilo o novcu, već o egu. Kad je ego bio motiv za kupovinu, bila sam pažljiva, jer stvari mogu postati stvarno gadne. Najviše prolivene krvi koje sam videla na aukcijskom podijumu, metaforički rečeno, bilo je u nadmetanju para koji se razvodio. Sudija porodičnog prava naložio im je da prodaju svoju umetničku kolekciju na aukciji, jer nisu mogli da se dogovore oko podele imovine. Kada je njihovo nadmetanje oko jedne antikvarne stolice postalo suludo, muž je iznenada jurnuo napred, zgrabio stolicu, prelomio je napola i polovinom gađao suprugu.

Oduvek sam se pitala šta se desilo s njihovom decom i ljubimcima.

Svi imaju sopstvene potrebe za sticanjem imovine. Dobrostojeći žele da uvećaju svoje bogatstvo; strastveni da poseduju lepe stvari; egoisti da impresioniraju ljude; pohlepni... pa, oni su jednostavno pohlepni.

Novac je imao moć da ostvari snove – ali, kako je to u *Malteškom sokolu* Hamfri Bogart rekao o statui koja je sejala ubistva među onima koji su je želeli, samo umetničko delo načinjeno je od materijala od kojih se grade snovi.

Građa od koje se prave snovi... takav sam osećaj imala u pogledu antikviteta, one zlatne ere carstava Grčke, Rima, Vavilona, Persije, Indije, Kine i mnogih drugih oblasti pre srednjeg veka. Mermerne statue, vaze, gravure u kamenu... sve me je to uzbuđivalo. Kada bih dodirnula komad ili ga držala u rukama, on za mene nije bio samo predmet već magični talisman koji je činio da mi se pokrene mašta, da pomislim na umetnika ili zanatliju koji

Harold Robins i Džunijus Podrug

ga je stvorio: na čoveka ili ženu koji su uzeli bezoblični mermer, kamen ili glinu i od toga stvorili kip koji izaziva *uh* i *ah* dva ili tri milenijuma kasnije.

Možda malo preterujem, ali uverena sam da u procesu stvaranja umetničkog predmeta izvesna srž ljudskog duha prelazi iz naših ruku u oblikovano delo.

Dok su drugi s fakulteta tražili poslove u *Mekdonaldu* i *Starbaksu*, ja sam se prijavljivala za rad u muzejima. Poslovi su se svodili tek na stajanje u prostorijama, posmatranje drugih posetilaca i odgovaranje na njihova pitanja, ali približili su me onome što volim. Da bih stekla iskustvo stvarnog rukovanja umetninama, prijavila sam se da volontiram s kustosima u *Metu* koji su postavljali izložbene predmete. Vreme provedeno na besplatnom radu predstavljalo je moju ulaznicu za tamošnje radno mesto nakon diplomiranja.

Dok sam prolazila pored prijemnog pulta u prodajnom salonu, poslednji ponuđač, ovog puta žena, podizala je svoju tablicu. Ozbiljni ponuđači morali su tu da se upišu radi dobijanja trocifarske tablice za nadmetanje, no proces za dobijanje dozvole za nuđenje pozamašnih svota započinjao je nekoliko dana ranije, proveravanjem njihove platežne moći. Neki su bili ovde samo da se zabave i posmatraju kako drugi troše milione dolara.

Broj moje tablice bio je sto dvadeset. Planirala sam da sledim Hajramova uputstva kad se budem nadmetala za predmet koji sam došla da kupim. Očekivalo se da će kupovina biti velika, cena najviša ikada postignuta za neki vavilonski komad, i Hajram je želeo da upravlja sumom koju je spreman da plati. Pustila sam ga da misli kako ima kontrolu, ali obrađivala sam ga još otkako se predmet, pre dve sedmice, pojavio na tržištu.

Skenirala sam prostoriju. Nekoliko kupaca za koje sam znala da će se nadmetati za večerašnje lotove, što je aukcijski termin za antikvitete u ponudi, bilo je tu.

Dok sam se smeštala u jedan od zadnjih redova, računala sam da u prostoriji ima najmanje dvesta ljudi, a lako je moglo da ih stane duplo više.

Ratgers je bila jedna od glavnih aukcijskih kuća u Njujorku, možda i glavna. *Kristi* i *Sadebi* imali su ponude širokog spektra žanrova i raspona cena. *Ratgers* se specijalizovao za starine. Direktor je voleo da se hvali da ga, ako nešto nije postojalo pre nego što su varvari razrušili Rim, onda neće biti na aukciji u *Ratgersu*.

Njihov poslovni plan savršeno mi je odgovarao.

Zlatna maska

Hajram je želeo da muzejska kolekcija pokriva čitavu mediteransku umetničku scenu. To je obuhvatalo veliku teritoriju, uključujući grčku, rimsku i egipatsku, trijumvirat drevnih zapadnjačkih civilizacija. Pošto je Pidmont u arenu nabavke stigao kasnije, iako s dovoljno novca, ubedila sam ga da se usredsredi na predmete s drevnog Bliskog istoka – vavilonske, haldejske, asirske i slične. Te oblasti imale su više antikviteta koji stižu na tržište nego zemlje trijumvirata. *Ratgers*, mesto s kojim sam privatno bila povezana, predstavljalo je aukcijsku kuću gde su se mnogi od tih predmeta prodavali javnosti.

Sve dok nisam sela, nisam shvatila da mi jedno koleno blago podrhtava. Po navici, u trenucima nervoze. Međutim, imala sam mnogo razloga za uzrujanost dok sam razmišljala o kupovini za koju sam se spremala da je te večeri obavim.

Lov na savršeni antikvitet koji će biti glavni eksponat Pidmontove kolekcije traje otkad je muzej otvoren pre četiri godine. Ne samo što je trebalo da bude jedinstven i bez premca već je morao i da privuče pažnju, da predstavlja muzejski komad koji će pobuditi medijski publicitet i žudnu zavist ostalih muzeja i kolekcionara.

Relikvija na koju sam se nameračila bio je predmet povezan s asirskom kraljicom koja je ostavila neizbrisiv trag u istoriji ratovanja i požude.

Većina ljudi verovatno nikad nije čula za Asirsko carstvo, ili, ako im je zvučalo poznato, nisu se sećali gde se nalazilo, premda su čuli za Vavilon, njegov najpoznatiji grad – lokaciju Vavilonske kule i jednog od čuda drevnog sveta, Visećih vrtova. Nisam bila iznenađena što većina ne poznaje geografiju – koliko nas bi moglo pronaći Irak ili Avganistan na karti sveta pre nego što je otpočeo rat protiv terorizma?

Pre nekoliko hiljada godina Asirsko carstvo bilo je zaista jedno od najvećih bliskoistočnih carstava. Vrhunac moći dostiglo je otprilike u isto vreme kada je Egipat moćnih faraona počeo da slabi. Najveći deo carstva nalazio se u Mesopotamiji, regiji koju sada nazivamo Irakom. Sam Vavilon predstavljao je u svoje vreme umetnički i kulturni centar zapadne civilizacije.

Antikvitet za koji sam se ove večeri nadmetala bila je zlatna posmrtna maska prve kraljice-ratnice u istoriji – Samuramat. Grci su je zvali Semiramida, i pod tim imenom poznata je u literaturi i svetu umetnosti.

Priča ove asirske lepotice iz IX veka pre nove ere predstavlja fascinantnu pripovest o ratu, požudi i ljubavi. Moje istraživanje otkrilo je da je njena veza s kraljevskim suprugom činila osnovu za glavnu temu romantične fikcije popularne sve do našeg vremena, avanturističkog romana: pripovesti o

Harold Robins i Džunijus Podrug

nasilno razdvojenim vernim ljubavnicima, ponovo ujedinjenim tek nakon brojnih avantura.

S mračnije strane umetnosti nalazila se njena ozloglašena sposobnost da prouzrokuje više od rušenja carstava: maska je nosila kletvu koja se prenosila na ljude koji su je posedovali tokom poslednje tri hiljade godina. *Kakva glupost*, pomislila sam. Ipak, legenda o kletvi učinila je da joj skoči vrednost.